

ליל שבת קודש פרשת תשא - פרה ה'תשס"ו

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה, שהיה אז גם סעודת שבע ברכות לאחד מאנ"ש, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קל"ג המדבר מאור הצדיק, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), כתיב (משלי ד') וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום, כי השמש בעצמה מאירה במקומה בשווה, בתחילת היום ובאמצע היום, רק המניעה הוא מחמת הארץ המפסקת בין בני אדם ובין השמש, על כן אין האור מתפשט כל כך בתחילת היום רק מקצת מקצת, עד שנתפשט על הארץ, כן הצדיק הוא בעצמו מאיר תמיד, רק המניעה מחמת המקבלים, והמניעה הוא מחמת הארץ המפסקת, היינו העולם הזה, כי בני אדם משוקעים בעולם הזה, ועל כן אינם יכולים לקבל אור הצדיק, וזהו: "וארח צדיקים כאור נגה", 'כאור נגה' ממש, כמו השמש שמאירה תמיד, רק שהמניעה מחמת הארץ המפסקת, כן הצדיקים מאירים תמיד, רק שהארץ היינו העולם הזה מפסיק מלראות אור הגדול שלהם, ואף שאורם גדול מאד, והעולם הזה כולו בכלל הוא קטן ופחות מאד נגד אורם הגדול, עם כל זה הוא מפסיק ומונע מלראות אורם, כמשל המטבע קטנה, אם תחזיק אותה נגד עיניך, ימנע מלראות הר גדול, אף על פי שההר גדול אלפים פעמים כמו המטבע הקטנה, אך מחמת שהמטבע עומדת נגד עיניו, על כן חוצצת בפני ראית העינים, עד שאינו רואה הדבר הגדול ממנו כמה פעמים, כן כשמגיע ובא אל העולם הזה, נשאר שקוע שם בהבלי עולם, ונדמה לו שאין טוב מזה, והעולם הזה הקטן והמועט, מונע אותו מלראות אור גדול ומופלג של התורה, שהוא גדול כמה אלפים פעמים כנגדו, והוא ממש משל השמש, שהארץ מפסקת מלראות אור גדול של השמש, אף שהשמש גדול כמה פעמים כמו הארץ, וכל זה מחמת שהעולם עומד בפני עיניו וחוצץ בפניו, עד שאינו יכול לראות אור התורה והצדיקים הגדול ממנו אלפים פעמים, אבל אם יסלק המפסיק הקטן מנגד עיניו, דהיינו שיטה עיניו מן העולם, ולא יסתכל על העולם, רק ירים ראשו ויגביה עיניו ויסתכל למעלה מן העולם המפסיק וחוצץ, אזי יזכה לראות אור הגדול והמופלג של התורה והצדיקים, כי באמת אורם גדול אלפים ורעבות פעמים מכל העולם הזה והבלי כנ"ל, רק שהעולם

הזה עומד לפני עיניו, ואינו מניח אותו כלל להטות עיניו להסתכל למעלה על אור התורה והצדיקים, כמשל המטבע הקטנה הנ"ל ממש, העומדת בפני העינים ומפסקת מלראות הר גדול וכו' כנ"ל, אבל בקל יוכל לסלק המטבע מנגד עיניו, ותכף יראה ההר הגדול ממנו, כמו כן ממש לענין העולם והתורה, שבהעברה בעלמא, יכול להעביר העולם מנגד עיניו, ואז יזכה לראות אור הגדול של התורה והצדיקים, שמאירין בכל העולמות כולם באור גדול מאד, והבן מאד: וכן שמעתי בשם הבעל שם טוב, שאמר אוי ואבוי, כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים, והיד הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת מלראות אורות גדולים, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה אור הצדיקים מאיר בעולם הזה באור נערב ונפלא מאד, וכל מי שזוכה לטעום מן האור הזה, נפתחים עיניו באור אלקותו יתברך, ומרגיש טעם גן עדן ממש, כי בשעת בריאת אדם הראשון, האיר אור הגנוז של ששת ימי בראשית, וכל זמן שישב בגן עדן נהנה מן האור הזה, והיה מסתכל בו מסוף העולם עד סופו, רק אחר שחטא ונגרש מן הגן עדן, נתעלם ונסתר ממנו האור, והיה העולם חושך בעדו, ומאז, כל הדורות הבאים צריכין לתקן חטאו ולחזור להמשיך האור הגנוז למטה בזה העולם, וזהו עבודת הצדיקים שבכל דור ודור, שהם מוסרים את נפשם למצוא אלקותו יתברך בכל פרט ופרט של החיים, עד שחוזרים וממשיכים האור הגנוז למטה בזה העולם, בבחינת (משלי ד') אור צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון יום, וכל מי שזוכה להתקרב אליהם, גם עליו נמשך מן האור הזה, ומתחילים ימי חייו להאיר באור אלקותו יתברך, והוא מרגיש טעם נפלא בכל ימי חייו.

אבל יש שני דברים המסתירים האור מן האדם, והם שני דברים המוזכרים כאן בדברי רביז"ל, המטבע הקטנה והיד הקטנה, "המטבע הקטנה" הוא הרדיפה אחר הכסף והממון, שמיד שאדם מכניס כל ראשו ודעתו ברדיפה אחר ממון, וכל עסקו להרבות הונו ורכושו, כבר קשה לו מאד לראות אור הצדיק, כי אפילו המטבע הכי קטנה, אם ישים אותה כנגד עיניו, יסתיר ממנו ההר הכי גבוה, כי אף על פי שממון של איש ישראלי, הוא בוודאי דבר חשוב מאד, ויכולים לעשות עמה מצוות ומעשים טובים, ולהרחיב גבולי הקדושה, כי "כסף" הוא מלשון "כיסופין", מלשון (בראשית ל"א) כי נכסף נכספתה לבית אביך, ואם אדם משתמש עם ממונו בקדושה, הוא יכול לעשות דברים גדולים מאד, אבל מיד שאדם עושה ישות ומציאות מן הממון, ורוצה להרבות הונו, ולמלאות כיסו, ועינו צר בממון של

אחרים, "המטבע הקמנה" מעוור עיניו, ואי אפשר לו לראות את אור הצדיק כלל, ולכן התנאי הראשון לפתוח את העיניים לראות את אור הצדיק, הוא להסתכל למעלה מן הכסף והממון, ולהעביר את "המטבע הקמנה" מלפני עיניו, ואז יוכל לראות את אור הצדיק ולהבינה באמת.

והמניעה השנית היא "היד הקמנה", שהיא ענין ביטול וליצנות שבני אדם עושים על דברי הצדיק, וכדרך בני אדם לעשות תנועה של ביטול עם ידיהם, כשלא הוטב בעיניהם איזה דבר, ו"היד הקמנה" הזאת היא דבר מסוכן מאד, כי הנה שמע אדם דברי התעוררות מפי הצדיק, ונתלהב לבו להשם יתברך מאד, והחליט בדעתו שמהיום והלאה בוודאי יהיה איש כשר, והנה יצא בחוץ, ופגע באיזה ליץ ואיש בליעל, ושאל אותו, איפוא היית? ואמר לו, אצל צדיק פלוני ופלוני, ושאל אותו, ומה שמעת שם? ואמר לו, שמעתי דברי אלקים חיים ממש, והלץ עושה תנועה של ביטול עם "היד הקמנה" שלו, כאילו לומר "אין בזה כלום", ובוזה קירר אותו מכל התעוררותו והתלהבותו, הרי "היד הקמנה" יכול להסתיר אור הצדיק מן העולם מאד, ואדם צריך להיות חזק מאד בדעתו לא להתפעל כלל משום בן אדם הרוצה לקרר אותו מהתקרבותו אל הצדיק, ולא יתן ליכנס באוזניו, או להתראות בעיניו, שום הסתה והדחה נגד הצדיק, ואז ילך לבטח דרכו, ויזכה ליהנות מאור הצדיק באמת.

והנה גם צריכין לדעת בענין התקרבות אל הצדיק, שמצד שני, צריכין לשמור שלא יתעוורו עיניו מגודל אור הצדיק, וכמו אור השמש, שאי אפשר להסתכל בה הרבה כשהיא מאירה בצהרים, כמו כן בהתקרבות הצדיק, אי אפשר להסתכל בכל עיניו בלי מכסה ומסתר, כי יתעוורו עיניו חס ושלום, ושוב לא יראה שום דבר, רק צריכין לדעת שלא כל דבר יכולים להבין אצל הצדיק, ולא כל דבר שהצדיק עושה צריכין לעשות כמוהו, כי הצדיק יש לו כוונות וייחודים בכל דבר שעושה, ומי שירצה לחקות אותו, יכול להתעוור עיניו חס ושלום, ועל כזה וכיוצא בזה נאמר (חגיגה י"ג.) במופלא ממך אל תדרוש וכו' אין לך עסק בנסתרות, העיקר ללכת באמונה פשוטה, ובתמימות גמור, להאמין שכל דברי הצדיק אינם פשוטים, ולהסתכל ולהתבונן בכל דרכי צדיק הנגלים, כמו התורה והתפילה שלו, ולחקות אותו בזה, היינו להתמיד מאד בתורה, ולהרבות מאד בתפילה ובהתבודדות אליו יתברך, ואזי יהיה נמשך עליו אור הגדול של הצדיק, ויוארו עיניו באור אלקותו יתברך, הולך ואור עד נכון היום, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בסוף הפרשה את ענין קרני הוד משה, שהוא ענין התגלות אור הצדיק הנ"ל, וכמו שכתוב (שמות ל"ד) וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו, כי משה רבינו זכה לקרני ההוד כשהיה במערה, ונתן הקדוש ברוך הוא ידו על פניו (כמובא ברש"י פסוק כ"ט), כי בשעת התגלות השכינה אל משה במערה, זכה לדביקות עליון עד שנכלל לגמרי בו יתברך, וכמובא בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד), שמערה מלשון דביקות, מלשון (מלכים א' ז') כמער איש ולויות, וזה המשיך עליו אור עליון, עד שקרן עור פניו באור השכינה, והנה כל מי שהתקרב אל משה באמת, זכה לראות את האור, אבל הרשעים והליצנים שבישראל, שאצלם שלט ענין "היד הקטנה" הנ"ל, לא זכו לראות את האור, כי אלמלא ראו, היו מתבטלים לגמרי, ורק אלו שהכניעו עצמם לפני משה רבינו בתמימות ופשיטות גמור, והאמינו שכל דבריו אינם פשוטים, זכו לראות את האור, וזהו הרמז שנתן הקדוש ברוך הוא "ידו" על פניו, ומזה קרן עור פני משה, "ידו" דייקא, שנתגלה למשה בחינת "היד" שלמעלה כביכול, לבטל את "היד הקטנה" של עולם הזה, המסתיר אור הצדיק מן העולם, וכשאדם מעביר "היד הקטנה", ומסתכל תמיד על "יד ה'" שיש בכל דבר, על ידי זה מקבל כוח גדול להתגבר על הרשעים והליצנים שבדור, ולראות את אור הצדיק, ומשה רבינו קיבל הקרני הוד, בלוחות האחרונות דייקא, אחר שפעל סליחה ומחילה בעד חיטא העגל, כי חטא העגל היה מחמת ריבוי הכסף והזהב, שהיא "המטבע הקטנה" הנ"ל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ב.) על הפסוק (דברים א') ודי זהב, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם, בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די, הוא גרם שעשו את העגל, אבל מיד שמעבירים את "המטבע הקטנה" מלפני העינים, יכולים לראות את אור הגדול הצדיק, המאיר בכל העולם כולו, שזהו גם הרמז בתחילת פרת השבוע, במצות מחצית השקל, וכמו שכתוב (שמות ל') זה יתנו, ופירש"י, הראה לו כמין מטבע של אש, ומשקלה מחצית השקל, ואמר לו כזה יתנו, כי הראה הקדוש ברוך הוא למשה רבינו שהתיקון של "המטבע הקטנה" שמסמא את העינים מלראות את אור הצדיק, שהוא ראש בני ישראל, המרומוז בפסוק (שם) כי תשא את ראש בני ישראל, שהוא ראשי תיבות רב"י (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"א), התיקון הוא "מטבע של אש", שיתהפך מכסף גשמי, לכסף רוחני, היינו לכיסופין ורצונות אל הקדוש ברוך הוא, ואז יזכה לראות את אור הצדיק באמת.

וזהו, ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה, ויש להבין, על מה הוצרך משה רבינו ליתן על פניו המסוה, הלא אלו שראו אורו הגדול, ונהנו מקרני הודו, הרי

האירו ימיהם עם אור הצדיק, ולא הוצרכו מסוה, ואלו שלא זכו לראות אורו הגדול, הרי לא ראו כלום, ואם כן מסוה למה לי? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי גם בהתקרבות אל הצדיק, צריכין מסוה וכיסוי שלא יתעווורו עיניו מריבוי אור, כי לא בכל פעם יכולים לראות ולהבין את אור הצדיק, רק בשעה שהיה משה רבינו מדבר עם נשמות ישראל, ומגלה להם לימודי אלקות, הסתכלו באור פניו, והאירו על נפשם מקרני הודו, אבל בשאר הזמנים, היה משה רבינו מכסה את פניו במסוה שלא יכשלו בריבוי אור, וכל זה מחמת הכח של הס"מ שמגביר את הרע והטומאה בעולם, וגורם שהרשעים והליצנים יתלוצצו מאור הצדיק, כי הצדיק מחבר עולם הבא בעולם הזה, ומוריד את אור אלקותו יתברך מכל העולמות העליונים, עד למטה בעולם הזה, שזהו חיבור אותיות ו"ה של השם הוי"ה ברוך הוא, ו' הוא הזעיר אנפין, שש ספירות העליונות מחסד עד יסוד, וה' היא המלכות, השגות אלקותו יתברך מתוך גשמיזת עולם הזה, והצדיק מחבר תמיד ביניהם, אבל זה לעומת זה הס"מ מנסה להפריד ביניהם, ולהסתיר אור הצדיק, ולפעמים הוא עושה את זה על ידי ריבוי אור דייקא, שמסית האדם להסתכל ולהתבונן על דרכי הצדיק בעין רע, כאילו צריך להבין כל דרכי הצדיק כפי דעתו ושכלו הפגומה, ובוה מתעוורים עיניו חם ושלום, ולכן מסו"ה הוא צירוף ס"מ ו"ה, היינו הס"מ שרוצה להפריד בין ו"ה, זה מה שגורם שהצדיק צריך ליתן על פניו מסו"ה, כי בזה יהיה כח לכל אדם שרוצה להתקרב אל הצדיק באמת, להמשיך עליו אורו הגדול, והבן, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים אמיתיים, ולהמשיך על עצמינו אורם הגדול, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תשא - פרה ה'תשס"ו

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש ג"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבן מלך ובן שפחה שנחלפו, מעשה י"א דף רס"ט, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש ג"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך זה הבן מלך (היינו זה שנקרא בן מלך, והכלל: בכל מקום, שנוזכר כאן בן המלך סתם, הכוונה על הנחלף, היינו שהוא באמת בן השפחה, רק שנקרא בן המלך, כי נתגדל אצל

המלך, כנ"ל, וכן כבן השפחה; במקום שנוכר בן השפחה, רק במקום שנוכר בן המלך האמת או בן השפחה האמת, אז הכוונה על האמת לאמתו) והתחיל לגרום רעות לאבי הבן הנ"ל (אשר באמת הוא אביו, כנ"ל), ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד, והיה תמיד גורם לו רעות רעה אחר רעה, כדי שיוכרח לעקור עם בנו, כי כן דרך של בן שפחה, שיש לו נפש פחותה וירודה, שכל מוחו ודעתו לגרום רעות לשני, ולגרום לו לעקור ממקומו וללכת בגלות, ונדמה לו שבזה יתגדל כבודו ותפארתו, ואינו מבחין שבזה חופר בור לעצמו, שבו יפול באין סומך, וכל הרעות שעושה, אינו עושה רק לעצמו ולמשפחתו, וכמו שעשה הבן שפחה כאן, שהיה עושה צרות ורעות לאבא שלו בעצמו.

וכל זמן שהיה המלך חי עדיין, לא היה לו ממשלה כל כך, אף על פי כן היה גורם לו רעות, ואחר כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה (היינו הבן השפחה שנחלף ונקרא עתה בן מלך כנ"ל), ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל, רעה אחר רעה, והיה עושה בדרך ערמה, באופן שלא יבינו העולם, שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר, וגרם לו רעות תמיד, ואלו הן הרעות הכי גרועות, רשעות שאין כמותן, כשעושה רע לחבירו בלבוש של צדיק, כאילו אין הרעות ממנו, רק מאחרים, כי אם יש בלבו על חבירו, ושונא אותו, שיאמר כן בפה מלא, וכך יידע הלה להישמר ממנו, אבל להעלים שנאתו, ולגרום לו רעות על ידי אחרים, ולא יידע הלה מה רוצים ממנו, זה רשעות עצומה, ורק מי שנפשו משורש בן שפחה גרועה, יכול לעשות דברים כאלו.

והבין אבי הבן הנ"ל, שהוא עושה לו רעות בשביל הענין הנ"ל, וענה ואמר לבנו (היינו בן המלך באמת, אך על ידי החילוף נדמה, שהוא בנו), וסיפר לו כל הענין, ואמר לו, שיש לו רחמנות גדול עליו, כי ממה נפשך; אם אתה בנו, בודאי יש לי רחמנות עליך; ואם אתה בן המלך באמת, בודאי הרחמנות גדול ביותר עליך, כי הוא רוצה להעביר אותך לגמרי, חס ושלום, על כן אתה מוכרח לעקור מבאן, והורע בעיניו הדבר מאד, כי רעות אלו נעשים בכלליות העולם, ובפרטיות, ובפרטי פרטיות, כי בכלליות העולם, בני ישמעאל, שהם בני השפחה, מדמים לעצמם לשלוט בעולם, ועושים כל מיני פעולות שבעולם לגרש את ישראל שהם בני מלכים, מארץ ישראל, ולשלוח אותם בגלות, ולא די שגולו וחמסו מהם ארצם, אלא גם מכריזים שהם בני המלך, ולהם מגיע הכל, וקשה מאד להוכיח את האמת לעיני הבריות.

וכן בפרטיות העולם, היראים והכשרים האמיתיים שבדור נבזים ושפלים, ונרדפים מפני הרשעים והליצנים, שמכריזים ואומרים, שלהם מגיע הכבוד והגדולה, ומלבישים את עצמם בלבושים של צדיקים, ומטעים את העולם לגמרי.

וכן אצל כל אדם בפרטי פרטיות, שהיצר הרע שהוא הבן שפחה, מגדיל עצמו על האדם, ומראה לו כאילו הוא הבן מלך, וגורם רעות רבות לנשמת האדם, שהוא הבן מלך האמיתי, וקשה לאדם לשית עצה לנפשו לצאת מתחת יד היצר הרע.

אך המלך הנ"ל (דהיינו זה שנעשה מלך תחת אביו, כי נדמה שהוא הבן מלך מחמת החילוף), היה רובה לו בכל פעם חצי רעתו, זה אחר זה, ונתיישב הבן הנ"ל לעקור משם, ונתן לו אביו ממון הרבה והלך לו, וחרה לו הדבר מאד לבן הנ"ל (אשר הוא באמת בן המלך) על אשר נתגרש ממדינתו בחנם, כי הסתכל בעצמו: למה ועל מה מגיע לי זאת להתגרש? אם אני בן המלך, בודאי אינו מגיע לי זאת, ואם איני בן המלך, גם כן אינו מגיע לי זאת להיות בורח בחנם, כי מה חטאי? והרע לו מאד, ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה, והלך לבית הזונות, ורצה לבלות בזה את ימיו להשתכר ולילך בשרירות לבו מחמת שנתגרש בחנם, כי בשעה שכן אדם נגרש ממקומו ומחיותו, צריך התחזקות עצומה שלא יפול בדעתו, ושלא יאבד את קדושת יהדותו, כי מי שיש לו לב ישראל, אין שייך אצלו מקום כלל, ובכל מקום שהולך מוצא את אלקותו יתברך, וכמו שכתוב (שמות ל"ג) הנה מקום אתי, שהוא יתברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו, ואין שייך לומר שאין המקום הזה טוב לפניו, כי בכל מקום נמצא השם יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ט), שזהו הסוד המבואר בכתבי האריז"ל, ששם הוי"ה בהכאה (י' פעם ה' פעם ה' ו' פעם ה') בגימטריא מקו"ם, כי מי שזוכה למצוא את שמו יתברך, לכל צד שרק פונה ומכה, הוא נתעלה למעלה מן המקום, והוא נמצא תמיד אצלו יתברך, אבל אם האדם נופל בדעתו, ונדמה לו שאלקותו יתברך מצומצם במקום מיוחד, ואם נגרש משם, מרגיש כאילו נגרש מאלקותו יתברך, אזי הוא בסכנה גדולה שלא יאבד קדושת יהדותו לגמרי, כי עלול ליפול בדעתו מאד, היות שכבר נגרש ממקום חיותו, אולי יש לו ללכת בשרירות לבו, ולמלא תאוותו כרצונו, אבל באמת הכל דמיון של שוא ושקר, כי אין שום מקום ומציאות בלעדו יתברך כלל, ואם מגרשים את האדם מאיזה מקום, ואינם רוצים אותו שם, עליו לברוח משם בשמחה עצומה, ולומר לעצמו, אם אינם צריכים אותי שם, אני בוודאי איני צריך אותם פי אלף פעמים, אבל טעות זה שכיח אצל הרבה בני אדם, ואפילו אצל גדולים וכשרים, שנדמה להם שהקדושה מצומצם באיזה

מקום מסוים, ואם מאיזה סיבה צריכין לעקור משם, הרי נדמה להם שמגורשים ממחנה דקדושה, ואין זה נכון כלל, כי השם יתברך נמצא בכל מקום, ואם מסכנים עם האדם לצאת ממקומו למקום אחר, סימן שעכשיו יש לו למצוא אלקותו יתברך גם שם, ודייקא על ידי זה יזכה לתיקון גדול, והשם יתברך יזכינו להגיע אל הדביקות האמיתי בו יתברך, ולמצוא אלקותו יתברך בכל מקום ממש, עדי נזכה לעלותו ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה עד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תשא - פרה ה'תשס"ו

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד המדבר מן האור של השם יתברך ומפגם לשון הרע, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר על כמה נקודות שבדברי רביז"ל בתורה זו), כתיב (תהלים ק"ד) ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת עטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, כי צריכין לשמור מאד את הזכרון, שלא יפול לשכחה, בחינת מיתת הלב, ועיקר הזכרון הוא לזכור תמיד בעלמא דאתי, שלא יהיה בדעתו, חס ושלום, שאין עולם אלא אחד, ועל ידי שמדבק מחשבתו בעלמא דאתי, על ידי זה נעשה יחוד ה' אלקי (כי ה' אלקים הוא בחינת שם מלא, שהוא בחינת עלמא דאתי כמובא, ובן מבואר בסבא משפטים דף צ"ח על פסוק זה, ה' אלקי, דא שירותא דמהימנותא, סליקו דמחשבה דעלמא דאתי), וציצית ותפלין, הם בחינת: "גדלת מאד", כי תפלין, הם בחינת הגדלת השכל הנ"ל, (כי תפלין, הם בחינת המוחין כידוע, היינו בחינת הגדלת השכל להבין כל הרמזים שמרמזו לו השם יתברך בכל יום), וציצית, הוא בחינת הצמצום הנ"ל, שהוא בחינת מאד הנ"ל, וצריך לשמור את העין מבח המדמה, שלא יפול לבחינת רע עיין למיתת הלב, והכח המדמה בא על ידי לשון הרע וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת האדם בזה העולם, לראות איך שכל העולם כולו הוא לבוש אל אלקותו יתברך, והוא לבוש שכולו אור, וכמו שכתוב (תהלים ק"ד) עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, שפסוק זה נוהגים לומר בשעת עטיפה בטלית של מצוה, שאז אדם מלובש ומעוטף מכל הצדדים עם אלקותו יתברך, והוא יושב בתוך האור, וכשאדם זוכה להכיר את האור הזה, שהוא זכרון בעלמא דאתי, אזי הוא מחבר עולם הזה בעולם הבא, ועושה משניהם אחד, כי בא להכרה ברורה ואמיתית, שרוחניות וגשמיות מתחברים יחד, ועולם הבא נמצא כאן בעולם הזה, ורוחניות אלקותו יתברך שורה כאן למטה בזה העולם, שכל זהו הוא סוד ציצית ותפילין, כי תפילין הם כתר המלך, סוד המוחין הפנימיים, שהם רוחניות אלקותו יתברך בעולם הבא, וציצית הם לבוש המלך, שהם סוד הלבושים והצמצומים של עולם הזה, שבהם השם יתברך מסתתר כאן למטה בזה העולם, וכשאדם מתעטף ומתעטר בציצית ותפילין, הוא ממשיך על עצמו אורות ומקיפים אלו, ועולה ומתדבק ברוחניות אלקותו יתברך.

והנה כל זה נקרא בירור המדמה, כי יש כח המדמה באדם, שרוצה לכלבל את דעתו מלחשוב מאלקותו יתברך, שלא ימצא את האור המסבב אותו מכל צד, ועיקר התגברות כוח המדמה בא על ידי פגם לשון הרע רחמנא ליצלן, כי כשאדם מדבר לשון הרע, ומחפש חובות ומומים אצל בני אדם, ומדבר עליהם רע, הוא קורע ומנתק עצמו מן הדביקות בו יתברך, ומגדיל עונות עד לשמים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ערכין ט"ז), כל המדבר מלשון הרע מגדיל עוונות כנגד עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, ואין האדם מדבר לשון הרע עד שכופר בעיקר (שם), כי לא יתכן שידבר אדם לשון הרע עד שיתגבר עליו כח המדמה מאד, וישכיח ממנו זכרון בעלמא דאתי לגמרי, כי מי שזוכר תמיד בעולם הבא, ומחפש לקשר חיי עולם הזה בחיי עולם הבא, לא יעלה על דעתו לדבר רע על אחרים, ולהוציא עליהם שם רע חס ושלום, כי מה יש לו עם אחרים, הלא כל מוחו תפוס ודבוק בדביקות הבורא יתברך שמו, שהם סוד הציצית והתפילין הנ"ל, ומה שייך לחשוב מאחרים, אבל מיד שמתגבר על האדם כח המדמה, ונשכח ממנו זכרון עלמא דאתי, הוא עלול לבוא לידי עוון לשון הרע ורכילות רחמנא ליצלן, והוא בסכנה שלא ליפול לרע עין ומיתת הלב, ולאבד קדושת יהדותו לגמרי חס ושלום, ולכן אשרי הזוכה לעשות גדר ושפה לפיו, ולשמור מאד מה שמוציא בשפתיו, ובמקום לחפש מומין וחסרונות בבני אדם, מחפש בהם מעלות ונקודות טובות, כי על ידי זה יזכה לבירור המדמה, ולזכך מוחו באור התפילין הקדושים, ולסבב עצמו עם אור הציצית, ויעלה ויתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי ונצחי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת עשיית המעיל (אף על פי שהיה אז פרשת כי תשא, אבל מוהרא"ש נ"י קישר הענין לפרשת עשיית המעיל המוזכר בפרשת תצוה, וה' יודע כוונתו) בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (שמות כ"ה) ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת, והיה פי ראשו בתוכו, שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג בפי תחרא יהיה לו לא יקרע, ועשית על שוליו רמוני תכלת וארגמן וגו' ופעמוני זהב בתוכם סביב, והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות, והנה חכמינו הקדושים אומרים (ערכין ט"ז:) שהמעיל בא לכפר על עוון לשון הרע, יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה קול, והנה לפי דברי רבינו"ל הנ"ל יש ליתן רמז יפה בכל פרשת עשיית המעיל, ואיך שזה מעורר האדם לשמור עצמו מלשון הרע, ולהמשיך על עצמו אור אלקותו יתברך המסבב אותו מכל צד, שזהו, ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת, כליל תכלת הוא בחינת תכלת הציצית, כי המעיל היה בגד שסיבב הכהן מכל צד כמו כנפי הציצית, ובוזה נתקיים בו פסוק הנ"ל, עומה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה, כי התכלת מזכיר אותו תמיד בעלמא דאתי, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ג:) תכלת דומה לים, ים דומה לרקיע, רקיע דומה לכסא הכבוד, והיה פי ראשו בתוכו, רמז, שתמיד בשעה שמדבר עם פיו, יהיה ראשו בתוכו, ויזכור בעלמא דאתי, ולא יבוא לידי לשן הרע חס ושלום, שזהו שפה יהיה לפיו סביב וגו', שיעשה שפה וגדר לפיו סביב, שלא ידבר רע על שום בר ישראל, לא יקרע, שלא יגרום ליקרע ולנתק עצמו מן הדביקות בו יתברך, ועשית על שוליו רמוני תכלת וארגמן וגו' ופעמוני זהב בתוכם סביב, הרימונים מרמזים על לימוד זכות על גשמות ישראל, היפוך מדת לשון הרע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז:) על הפסוק (שיר השירים ד') כפלח הרימון רקתך, אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון, והיה בין הרימונים פעמוני זהב, שבהם משמיעים את הקול, לרמז שעיקר השמעת הקול צריך להיות רק על הנקודות טובות שבישראל, לחפש ולבקש בכל אחד ואחד נקודה טובה, ולהשמיע זאת ברבים, וזה יכול להיות רק כשאדם מחזיק עצמו בענוה ובשפלות, שעל ידי זה יכול לראות את השיבות ומעלת כל אחד מישראל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ט), שזהו הרמז שהיו הפעמונים מזהב דייקא, כי זהב מרמז על מדת השפלות, וכמובא בספר הקדוש "נועם אלימלך" בפרשת השבוע, על הפסוק (שמות ל) ועשית כיור נחושת וגו', שהג' אותיות של ז'ה'ב' הולכים ממספר גדול למספר קטן, לרמז על מדת השפלות, עיין שם בדבריו הקדושים, ולכן בכדי שאדם ישמיע בקולו, הנקודות טובות שיש בכל אחד מישראל, צריך למדת השפלות, שיחזיק עצמו לאין, ואז אף פעם לא יבוא לדבר לשון הרע על שום בר ישראל, רק ילמד עליהם זכות, וזהו, והיה על אהרן לשרת ונשמע קולו בבואו אל הקדוש לפני ה'

ובצאתנו ולא ימות, כי עבודת הכהן, שהוא הצדיק, למצוא נקודות טובות בכל אחד בישראל, ולהשמיע אותם לפני כסא כבודו יתברך, ובוז מביא כולם פנימה אל הקודש לפני ה', ואז אפילו, בצאתנו, בשעה שצריך לצאת ולעסוק בעסקי עולם הזה, ולא ימות, שלא ימות על ידי ירידה ונפילה חס ושלום, כי על ידי זכרון בעלמא דאתי, יזכה למצוא אלקותו יתברך בכל מה שעושה, אפילו בעסקי עולם הזה, ויקשר הכל אל עולם הבא, ויראה את אור השכינה המסבב אותו תמיד, והשם יתברך יזכינו לקשר מוחינו ודעתינו אל זכרון עלמא דאתי תמיד, ונהיו דביקים וקשורים בו יתברך תמיד בכל עת, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

